

חדשות הגנים, 30.7.14

חדשות הגן הזואולוגי

עדר היחמורים

- **עדר היחמורים שלנו:** הזכרים הבוגרים בודדו בכלובים הקטנים עקב תוקפנותם ולקראת מסירת הנקבות לרשות שמורות הטבע. היום, 30.7, נמסרו לרשות עשרה יחמורים: כל הנקבות, כמה זכרים והצעיר החולה (ראו בהמשך). בשלב זה אנו מחכים שריח הנקבות יתנדף מהמכלאה הגדולה, ולאחר מכן, בהתאם להתנהגות הזכרים, יוחלט איך להתקדם.
- **צמיחה לא סימטרית של קרני היחמור:** כמו שכולנו זוכרים, קרני היחמורים נושרות כל שנה, בתום תקופת הרבייה, וצומחות שוב בשנה שלאחר מכן. בכל שנה, הקרן

שגדלה היא מסועפת יותר. כלומר, קרן של יחמור צעיר מסועפת פחות מקרן של יחמור מבוגר ממנו. אבל אם תתבוננו ביחמורים שלנו, תוכלו להבחין בזכר צעיר, בן שלוש שנים, שאחת הקרניים שלו מסועפת יותר מהשנייה.

איך זה קרה? לפני כחודשיים קרתה ליחמור שלנו תאונה מצערת, ואחת הקרניים נשברה באמצע תקופת הגידול. הקרן שנשברה החלה מיד לגדול שוב, תוך שהיא מדביקה בקצב הגידול את הקרן שלא נשברה, אבל בהבדל אחד: הקרן גדלה מסועפת יותר. כלומר, ליחמור בן השלוש גדלה קרן של יחמור בן ארבע. מכאן אפשר להסיק שהסיעוף אינו מעיד בהכרח על גילו של

היחמור אלא על מספר הפעמים שהקרניים התחלפו (כאילו יש סוג של מונה, שמונה את התחלפות הקרניים). מעניין אם הפער בין הקרניים יישאר בשנה הבאה.

- **בעיה רפואית ליחמור הצעיר:** לפני כשבועיים שמו המטפלים לב לכך שהיחמור הצעיר מבלה חלק ניכר מזמנו כשזנבו מורם ונראה שהוא עומד להטיל גללים. אמו של היחמור הצעיר נראתה כשהיא מלקקת שוב ושוב את אזור פי הטבעת. המסקנה

מכך הייתה שהיחמור סובל מעצירות. כדי לטפל בו היחמור הורדם ועבר שטיפת מעיים. אולם בעת הטיפול התגלה שהוא אינו סובל מעצירות אלא מדלקת מעיים חידקית. עוד התברר שהליקוק החוזר של האם גרם ליצירת פצע טבעתי סביב פי הטבעת. היחמור קיבל אנטיביוטיקה במשך כמה ימים, כך שסביר להניח שהדלקת נרפאה, אולם הפצע עצמו לא נרפא. כמו כן, הצלקת שנוצרה במקום הפצע פגעה בגמישות פי הטבעת. הטיפול שקיבל היחמור עד כה הוא טיפול מסיבי ביותר – הוא הורדם ארבע פעמים לצורך טיפול ומתן אנטיביוטיקה ובנוסף קיבל אנטיביוטיקה בחץ. היחמור הצעיר נשאר בינתיים אצלנו, להמשך הטיפול הרפואי.

אצטרובלי ברוש מפוצחים

**האדמה מתחת לעצי הברוש
בשדרה מרופדת בשברי אצטרובלים**

מי מפצח את אצטרובלי הברוש?

הדררות הרבות החיות בישראל למדו לפצח את אצטרובלי הברוש ולאכול את זרעיהם. ד"ר רון אלעזרי טוען שהתופעה קיימת בארץ 10 שנים לפחות. את עקבות פעילות הדררות אפשר לראות מתחת לעצי הברוש בגן ובשדרה מחוץ לגן, וכן מתחת למחטניים אחרים (תויה, למשל) הנטועים בגן. אין הרבה בעלי חיים בארץ שניזונים מזרעי הברוש, מה שאומר שהדררות מנצלות מקור מזון עשיר זמין שאין עליו כמעט תחרות. מקור הדררות חזק דיו על מנת לפצח את אצטרובלי הברוש, והן גם לומדות במהירות זו מזו, כך שלא מפתיע שאצטרובלי ברוש מפוצחים נראים באזורים רבים בארץ שבהם צומחים ברושים. הדררות אוכלות את זרעי האצטרובלים כשהן עומדות על העץ. לעתים הן מנתקות את האצטרובל מהעץ, מחזיקות אותו ברגלן ואז מפצחות אותו, ולפעמים הן מפצחות אותו בעודו צמוד לעץ.

בשטח הפתוח

- בכל יום מונחים על הדשא המרכזי של הגן 18 ק"ג מזון (דגים), שממנו ניזונים השקנאים, החסידות וכן עופות נוספים. אולם המזון אינו מספיק **לאנפות** הרבות החיות בגן, ולכן הן מביאות מזון מבחוץ. לעתים המזון שהן מגיעות נופל מהקן אל השביל, וכך אפשר לראות על שבילי הגן בעלי חיים שאינם חיים בגן, כמו נדלים ולטאות למיניהן. הבעיה עם התפרצות

אנפיות הבקר בארץ היא טריפת יתר של מינים שונים של זוחלים. **בתמונה:** צרעות מזרחיות ניזונות מחומט פסים שהובא על ידי אנפה ונפל מהעץ.

- **הסולנום הזיתני**, שפרחיו בצבעים סגול וצהוב, פורח כעת בדשא, ומואבק על ידי דבורי עץ (קסילוקופה). הסולנום הזיתני הוא מין פולש בישראל ומקורו במרכז יבשת אמריקה.
- **תרנגולות:** ביצי התרנגולות בקעו וכעת אפשר לראות בגן תרנגולות רבות משוטטות עם אפרוחיהן.

על האווז האפור שהנהיג קבוצת אווזי ננה

בעונת הרבייה אפשר לראות את אווזי הננה הולכים בזוגות, אך מחוץ לעונת הרבייה הם משוטטים בקבוצות קטנות. לרוב הם הולכים בשורה עורפית, וסביר להניח שההולך בראש הוא הפרט הדומיננטי ביותר בקבוצה. בשנים הקודמות, אחד מהאווזים האפורים היה משתלט על קבוצה של ננה והולך בראשם. האווז האפור המדובר הוא אווז עם עיוותים באזור הפנים, שכנראה לא הצליח להיות דומיננטי בין האווזים האפורים, אך הצליח להשליט על מרותו על הננה. היה לו מנהג קבוע: כל בוקר הוא היה מוליך את קבוצת הננה לאגן המים שבאזור החפריות, שם היו הננה משתכשכים במים במשך כמה דקות, ולאחר מכן הוא היה מוביל אותם לאזור אחר בגן. השנה נוצרו קבוצות ננה חדשות. האווז האפור ניסה לארגן קבוצה משלו, אך לא ממש הצליח להשתלט על הננה שהיו בקבוצתו ובסופו של דבר הודח.

חדשות הגן הבוטני

החרובים מזמינים אתכם להתכבד

החרובים הצומחים בכניסה לגן הבוטני עמוסי פרי כעת. אתם מוזמנים ליהנות מהתרמילים המתוקים, אולם שמרו את הזרעים והביאו אותם למשרדי הגן הבוטני. אנו אוספים אותם לטובת החלפות עם גנים בוטניים אחרים.

שילוט חדש בגן הבוטני

בתחילת החודש הוצבו שלטים חדשים ברחבי הגן. השלטים החדשים כוללים שלטי צמחים ושלטי חלקות, דוגמת קרקעות כבדות, חזזיות, גבעות החמרה, חולות החוף וגינת התבלינים.

פורחים כעת בגן הבוטני – רשימה חלקית בהחלט!

החממה הטרופית פורחת כולה, ונעים למצוא בה מקלט בימים אלה (על אף שהיא אינה מרחב מוגן). בין היתר פורחים בה: מימוזה ביישנית, מיני פסיפלורה, סחלבים רבים, ספלול ענקי, סיגלית אפריקאית ונימפאות.

הצמח **אמורפופאלוס ענקי** (בתמונה שמשמאל), הוא גיאופיט ממשפחת הלופיים, האנדמי לאי סומטרה שבאינדונזיה. הצמח מצמיח עלה יחיד, אשר יכול להגיע לגובה של כמה מטרים ונראה כמו עץ קטן. פריחתו היא הגדולה והמרשימה ביותר בעולם וניתן לחזות בה רק אחת לכמה שנים. למרות שהוא אינו פורח כעת, אתם מוזמנים לצפות בעלה החדש והמרשים בחממה הטרופית.

בגן נח נפתולסקי, הפריחה מתרכזת בשתי חלקות: **חלקת צמחי המים**, שבה פורחים פרע ריחני, קוצן מכונף, נענע משובלת, נופר צהוב, נימפאות, שרעול שעיר, הרדוף הנחלים ושנית גדולה, ו**חלקת חולות החוף**, שבה פורחים פרגה צהובה, לפופית החוף ונר-הלילה החופי.

נופר צהוב

מימוזה ביישנית

קוצן מכונף

שנית גדולה

לפופית החוף